

OECD Economic Outlook: May No. 76 - Volume 2004 Issue 2

Summary in Danish

OECD Økonomisk Rundsyn: maj nr. 76 - 2004, 2. udgave

Sammendrag på dansk

STYRKE GENVINDES PÅ TRODS AF TURBULENS I OLIEPRISERNE

Af Jean-Philippe Cotis, cheføkonom

Siden nedgangen i 2001, har verdensøkonomien bevæget sig i anfald og ryk, og økonomer og lægfolk længes nu efter en jævn og vedvarende genrejsning uforstyrret af kroniske geopolitiske risici, eller pludselige rotationer i oliepriserne og på finansmarkeder.

Selv om økonomiske formuer har været kontrastfulde de seneste to kvartaler, hvor USA har ligget i spidsen, Østasien har sænket farten, men fra et højt tempo, og det europæiske fastland har haltet bagefter, har husstande i samtlige OECD-medlemslande tilsyneladende ikke haft den nødvendige tillid. Denne gennemtrængende usikkerhed har vist sig at være smittefarlig. Efter et år med rekordhøj vækst i verdenshandlen, er tilliden til forretningsverdenen faldet og har placeret sig lige over det historiske gennemsnit i USA og Europa, og det har knust håbet om, at BNP fortsat ville vokse henover trendkurven i de kommende måneder.

Sammenlignet med forsigtige optimistiske vurderinger, der kunne foretages for bare to måneder siden, har denne omvæltning været skuffende. Den er i stort omfang opstået på grund af de svulmende oliepriser, der har nedskrevet realindkomsterne og tilliden til OECD-landene. Der er dog gode grunde til at tro, at verdensøkonomien vil genvinde styrke i en ikke så fjern fremtid på trods af nys opstået oliepristurbulens. Understøttet af kraftfulde bundlinier og høje overskud vil genrejsningen af forretningsinvesteringer fortsætte i USA og for alvor sætte ind i Europa, mens forbruget vil drage nytte af den nylige reduktion af oliepriserne til et mindre byrdefuldt niveau i en sammenhæng, hvor det at skabe jobs styrkes progressivt og hvor møntfodsvilkårene fortsat er meget fremkommelige. Alt i alt er der stadig gode grunde til at forvente, at OECD-økonomierne igen vil vokse henover kurven i løbet af 2005 og 2006.

Fra et geografisk perspektiv vil denne genrejsningsstyrke drage nytte af den fortsatte dynamik i Asien: i Kina, hvor aktiviteter tog fart i tredje kvartal, som reaktion på en ønsket nedgang i første halvdel af året, og i Japan, som har iscenesat et spektakulært comeback baseret på fornyet eksportdrivkraft, som har forgrenet sig til en investeringsgenrejsning, et fald i arbejdsløsheden og endelig i forbruget, ledende op til de sidste par måneders pause. Genrejsningsstyrken vil ligeledes blive forstærket af den positive udvikling i USA. Men vi må vente og se, hvorvidt det europæiske fastland vil spille en væsentlig rolle i forbindelse med et opsving i markedet for indenrigsefterspørgsel.

Hvad angår det sidste, placerer *Rundsyn* et rationelt, men positivt sats på Europa. En tabeloversigt viser et væsentligt løft af indenrigsefterspørgslen i euro-området i 2005-06, mens verdenshandlen og OECD's produktion ikke vil stige i denne periode. Det europæiske fastland, og mere præcist, Tyskland, vil på denne måde være nødsaget til at finde uafhængig styrke for at opnå en højere relativ vækstkurve. For at dette scenarium kan virkeliggøres er et minimum af stabilitet i oliepriser og valutakurser nødvendig, som vil gøre det muligt for et traditionelt mindre fleksibelt euro-område at begynde at nå op på niveau med de hurtigt voksende økonomier i OECD.

En kraftig opskrivning af euroen, hvor eksterne skævheder forværres, eller yderligere olieprisstigninger kan være med til at skabe et misforhold på det europæiske fastland, hvor vækst fortsat er for afhængig af eksport, og hvor den høje produktionsvækst og energiefterspørgsel ikke er en modvægt til de høje oliepriser.

Men Europa er måske ikke så ugunstigt stillet sammenlignet med de øvrige medlemmer af OECD, i forbindelse med håndtering af højere oliepriser. Oplever vi endnu et oliepris-shock, vil OECD-landene inklusive euro-område-medlemmer være mindre sårbare end tidligere. For det første, er olieafhængigheden udtrykt i andel af BNP halveret siden 1970'erne, hvilket har ført til en meget lavere indtægtsbyrde for husstande og virksomheder end før i tiden. Ydermere og endnu vigtigere er forventningerne til inflationen nu små og stabiliserede, således at hævnning af oliepriserne ind til videre alene har haft indflydelse på den overordnede inflation, mens nominelle lønomkostninger og kerneinflation stort set ikke har rykket sig. Det ville derfor overraske hvis OECD-landene ville komme til at lide under en mareridtsagtig situation, hvor lønomkostninger og priser spandt ud af kontrol, som de gjorde det i 1970'erne, hvor nationalbankerne blev nødt til at indføre alvorlig "spare-modus".

Når det omhandler olieprisskiftenes indflydelse, er økonomiske interessenters opfattelse og økonomers traditionelle tankegang dog tilsyneladende ikke sammenfaldende. Imens økonomiske vurderinger indikerer en mindre indflydelse på produktion og inflation, vil udsving i oliepriserne fylde meget i den offentlige debat og derfor have stor indflydelse på tilliden til økonomien.

Set i den sammenhæng var det naturligt at tilegne et særligt kapitel i denne udgave af *Rundsyn* til økonomien bag olien. For bedre at kunne forstå, hvorfor olien har så stor betydning, er det nødvendigt ikke kun at tænke kortsigtet. I en verden, hvor folk er mere "fremtidsorienterede" kan usikkerheden omkring fremtidens olieudsigter have en større indflydelse på den nuværende økonomiske situation end for eksempel månedlige ændringer i markedspriserne.

I den forbindelse mener OECD-eksperter, at oliepriserne i den seneste tid utvivlsomt har ligget over det langsigtede balance-punkt, og oven i købet har givet plads til stærke markeds kræfter fra OPEC-kartellets side. Der er stadigvæk vigtige ressourcer til rådighed på udbudssiden, især iblandt de OPEC-producenter, som kan leve op til den stigende efterspørgsel efter olie, samt at effektiviteten af eksisterende rederier kunne forbedres væsentligt. Derudover vil alternative energikilder måske skabe profit til de nuværende priser.

Det betyder dog ikke, at oliepriserne hurtigt vil falde til det lave niveau, som herskede for tre-fire år siden. For det første vil faldet måske ikke ske hurtigt i en situation, med stærk geopolitisk usikkerhed, og hvor høje prisers uforudsigelighed hæmmer investeringer i nye olierederier. For det andet, ser man ud over den nuværende situation, vil oliepriserne falde en smule, men vil sandsynligvis forblive højere end i 1990'erne.

I denne verden, hvor olien bliver stadig dyrere vil efterspørgslen, som udspringer fra dynamiske nye unge økonomier spille en stor rolle i etableringen af de kommende priser. Vigtigheden af nye økonomier stammer ikke kun fra deres stigende bidrag til verdens vækst, men endnu mere væsentligt fra det faktum, at for enhver stigning i aktivitet er deres efterspørgsel efter olie meget større end OECD-gennemsnittet. Faktisk vil fremtidige oliepriser i høj grad afhænge af udviklingen i energikonservering i nye økonomier, såvel som USA.

Forsigtig styring af ikke-fornyelige naturressourcer er ikke det eneste emne, som har betydning for OECD-medlemslandenes levedygtighed på længere sigt. At få styr på de offentlige økonomier er af ligeså stor betydning for at kunne sikre fremtidige generationers velfærd. Som nævnt i tidligere ledere: i lyset af eksisterende budgetplaner vil de fleste af de største OECD-lande ikke opleve nogen væsentlig fremgang i forsøget på at nedbringe deres underskud på betalingsbalancen. Det er beklageligt i en sammenhæng, hvor pensions- og sygesikringsreformer skaber en pinefuld debat, hvilket betyder, at fremgang sker på ugunstige vilkår.

Man kunne måske håbe, at forsigtige borgere ville reagere på offentlig ødselhed ved at øge deres egne opsparinger, og der er bestemt noget, der peger i den retning. Det er lige præcis det, der er budskabet i det særlige kapitel i denne udgave af *Økonomisk Rundsyn*, som er tilegnet indflydelsen af økonomiske politikker på lang sigt. Men som almindeligvis følger offentlig nedsparing ikke af privat opsparing og denne forsigtige reaktion kan afhænge af nationale eller historiske omstændigheder. Det er for eksempel knapt synligt, når man taler om USA.

Når alt kommer til alt, er det ikke de økonomiske politikkers rolle at føje til det økonomiske pres, som opstår på grund af en større ældregeneration. Det er derimod deres rolle at mindske presset og derved udnytte den fortsatte genrejsning og gradvist implementere intensiv omkostningsreduktion.

© OECD 2004

Dette sammendrag er ikke en officiel OECD oversættelse.

Reproduktion af dette sammendrag er kun tilladt på betingelse af, at OECD copyright og titel på den originale publikation nævnes.

Sammendrag på flere sprog er oversatte uddrag af OECD publikationer, der oprindeligt blev publiceret på engelsk og fransk.

De er gratis tilgængelige på OECD Online Bookshop www.oecd.org/bookshop/

For yderligere oplysninger kan man kontakte afdelingen OECD Rettigheder og Oversættelser,
Direktoratet for Offentlige Anliggender og Kommunikation.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
Frankrig

Besøg vores website www.oecd.org/rights/

